

Бојана Николетић

Mahjong

19. августа 1691. године окончана је десетодневна битка код Сланкамена у којој је учествовало 6400 српских пешака и 3400 коњаника под командом Јована Монастирлије. Освојили су 34 заставе.

26. август 1071. је завршни дан „катастрофе код Манцикерта“, необичног похода у коме је византијски цар Роман IV Диоген поражен од Турака Селџука и њиховог султана Алп Арслана. Диоген напушта од Турака претходно преотети град Манцикерт али га Турци поново не заузимају. Мир склопљен са збаченим Диогеном Турци не признају јер на његово место долази Михајло Дука. То је почетак њиховог укључивања у грађанске ратове на Балкану – овај се завршио тек 1081. када је цар постао Алексије Комнин.¹

Неколико месеци раније,

16. априла 1071. године Роберт Гвискард, нормански војвода, заузима Бари – Византија губи и последње упориште на Апенинском полуострву – заувек.²

275 година касније,

16. априла 1346. године у Скопљу је крунисан цар Стефан Урош IV Душан. Попут Немање и других својих предака, и цар Душан је био ктитор цркве Св. Николе у Барију. Свети Никола, заштитник путника и морепловаца, чије мошти од 1087. године почивају у базилици у Барију, слави се 19. децембра (20. децембра 1355. умро је цар Душан).

139 година после крунисања у скопској тврђави Кале,

16. априла 1485. умро је Змај Огњени Вук (Бранковић).

1970. снежна лавина затрпала је француско село Salanche и однела 72 живота.

29. мај 1453. године: Константинопољ пада у руке Мехмеда II Освајача – последњи византијски цар, Константин XI Палеолог (Константин Драгаш), морејски деспот, Бесмртни цар, Мермерни цар. Златна капија.

29. мај *још* – 1868. атентат на кнеза Михаила Обреновића, онога који је годину и четрдесет дана раније из руку Али Риза паше примио кључеве града Београда; *35 година касније*, 1903. Мајски преврат и крај династије Обреновић. Црна рука.

Године 1373. кнез Лазар Хребељановић опсео је седиште младог жупана Николе Алтомановића, тврди град над Ђетињом. О сукобу у коме је учествовао и босански бан Твртко писао је учени Дубровчанин Мавро Орбин у „Краљевству Словена“.³

¹ Турци су, у међувремену, већ од 1080. држали скоро читаву Малу Азију, „житницу Царства“.

² *998 година раније*, 16. априла 73. јеврејска тврђава Масада пада пред Римљанима.

Исте године Португалија склапа са Енглеском споразум који би, према ставу који преноси Политика из часописа *Wall Street Journal*, требало да важи и у XX веку.

Много касније,

1737. године, Руђер Бошковић, већ славан научник и филозоф, почиње професорску каријеру и штампа расправу „О Сунчевим пегама“.⁴

Те, 1737. године одиграла се страшна Љешкопољска битка, на подстицај српског патријарха Арсенија Јовановића – у току је био Аустријско-турски рат.

На истом месту, Љешкопољу, Црногорци су Турцима нанели тежак пораз 1604. године, у време војводе Грдана Никшића.⁵

Исте, већ поменуте 1737. године, барон Доксат де Морез, Швајцарац, „царски генерал и славни инжењер“, предао је нишку тврђаву Турцима и изашао из ње са посадом. Погубљен је 20. марта 1738. под Београдом.⁶ Његова је најстарија кућа у Београду, у Цара Душана 10.

Мало другачије,

21. јула 1773. папа Клемент XIV издаје булу којом се језуитима (исусовци) забрањује проповедање и исповедање – Руђер Бошковић скида ризу и постаје обичан грађанин.

11. IX 1773. године погубљен је у Црној Гори „лажни цар“ Шћепан Мали.⁷

Девет дана касније, на другом месту,

рођен је Атанасије Стојковић, научник и писац, члан Руске царске академије наука, професор и ректор Универзитета у Харкову, аутор првог оригиналног српског романа „Аристид и Наталија“ као и прве књиге о метеоритима у свету: „О ваздушном камењу и њиховом пореклу“.⁸

Годину дана касније, 26. септембра 1774. Петар Текелија, славни руски царски генерал српског порекла, одликован је орденом Св. Георгија и именован за команданта војске Новоросијског краја. У руској историографији је остао познат под именом Пјотр Абрамович, „ликвидатор Запорошке сечи“.⁹ Доба Катарине Велике.

Почетком исте, 1774. године, Р. Бошковић добија француско држављанство: „Ја сам властелин од Луке и сад на служби великога краља у рангу офичала.“ Доба Луја XV.

³ „Данашњи остаци утврђења над Ђетињом само су бледи крајци некада моћних бедема са цитаделом, минираних и разрушених након мировне конференције у Канлици (предграђе Цариграда) 1863.“ (из Политикине едиције *Упознајте Србију*)

⁴ Све о Руђеру Бошковићу - из фељтона В. Гледића објављиваног у Политици током маја 2011.

⁵ Војвода Грдан Никшић се за помоћ обраћао аустријском цару Рудолфу II, а и Карлу Емануелу I, војводи савојском - уз обећање да ће га Срби признати за краља и „свечано вјенчати круном Немањића“, у православној вери.

⁶ „О Тврђаво, ја сам те изградио, а ти ми узимаш живот“, изговорио је, каже се у споменици посвећеној овом чувеном градитељу Београда, док су га водили на губилиште.

⁷ „Шћепан Мали 1767.“, записано је на зиду манастира Мораче.

⁸ 30. јуна 1908. падом једног метеорита настало је у Источном Сибиру брдо названо Стојковићевим брдом.

⁹ Историјска библиотека. Симеон Пишчевић, *Мемоари*.

По новом календару (грегоријанском), Мајски преврат пада на дан 11. јуна, исти у који је (по јулијанском календару) 1868. године умро кнез Михаило.

Много раније,

11. јуна 1345. убијен је Алексије Апокавк.

Ове године се навршава 666 година од његове смрти.¹⁰

2011/2013

---

¹⁰ И 262 године од појаве *тромбе* у Риму у ноћи између 11. и 12 јуна 1749. Том „неочекиваном, наглом и необичном феномену“, како каже В. Гледић у свом фељтону (Политика, недеља, 22. мај 2011), Руђер Бошковић је посветио расправу насловљену „О тромби“.